

**VERKLARING INZAKE DE
BELANGRIJKSTE ONGUNSTIGE
EFFECTEN VAN
BELEGGINGSBESLISSINGEN OP
DUURZAAMHEIDSFACTOREN**

28 juni 2024
www.pensioenfondscosun.nl

VERKLARING INZAKE DE BELANGRIJKSTE ONGUNSTIGE EFFECTEN VAN BELEGGINGSBESLISSINGEN OP DUURZAAMHEIDSFACTOREN

Financiëlemarktdeelnemer: Stichting Pensioenfonds Cosun,

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 7245009PMEWOX5ZS3T82

1 Samenvatting - artikel 5 Regulation (EU) 2022/1288 (6 april 2022)

Stichting Pensioenfonds Cosun - 7245009PMEWOX5ZS3T82 neemt de belangrijkste ongunstige effecten van zijn beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking. Deze verklaring is de geconsolideerde verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren van Stichting Pensioenfonds Cosun.

Deze verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren heeft betrekking op de referentieperiode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

Van een duurzaamheidsrisico wordt gesproken als milieu-, sociale en governance duurzaamheidsfactoren kunnen leiden tot financiële, reputatie- of operationele schade voor Pensioenfonds Cosun of tot schade aan de maatschappij en het milieu. Bij iedere stap, van de risicohouding en uitgangspunten tot de monitoring en evaluatie, weegt het pensioenfonds de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren mee. Hierbij wordt ook rekening gehouden met een mogelijk wezenlijk negatief effect op de waarde van de beleggingen.

De referentieperiode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 is de tweede referentieperiode waarover het pensioenfonds de belangrijkste ongunstige effecten aan de hand van indicatoren meet en rapporteert. De totale lijst van verplichte en additionele indicatoren bestaat uit indicatoren die onderdeel zijn van het Maatschappelijk Verantwoordelijk Beleggingsbeleid (ESG-beleid) en indicatoren waarop geen actief beleid gevoerd wordt.

De indicatoren die te verbinden zijn met het ESG-beleid van het pensioenfonds zijn onder andere:

- Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO);
- Het aantal geconstateerde gevallen van ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen;
- De omvang van broeikasgasemissies (BKG).

Gedurende de referentieperiode is geen blootstelling naar bedrijven geconstateerd die leiden tot schendingen van de eerste indicator (de VN Global Impact en OESO beginselen). Er is een beperkte blootstelling (i.e. 1%) op basis van de tweede indicator (mensenrechtenproblemen en -schendingen). De derde indicator, de omvang van broeikasgasemissies, is een absolute meting. Het pensioenfonds zet zich in om in deze emissie te verlagen.

De overige indicatoren zijn de indicatoren die geen onderdeel zijn van het ESG-beleid.

Deze verklaring omtrent ongunstige effecten gaat nader in op de volgende onderwerpen:

- De belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren (artikel 6).
 - Wat het Fonds momenteel als negatieve effecten beschouwt en de doelstellingen en acties van die zijn gepland om de belangrijkste negatieve duurzaamheidseffecten te adresseren wordt in dit onderdeel beschreven.
- De identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren (artikel 7).
 - Hierin wordt het beleid beschreven dat het Fonds uitvoert om negatieve impact op ecologische en sociale factoren te identificeren, beoordelen en prioriteren.
- Het engagementbeleid (artikel 8).
 - De fondsbeheerders van het Fonds gaan de dialoog met partijen aan om duurzaamheidskwesties te adressen. In dit deel wordt omschreven hoe dit in het kader van ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren is vormgegeven
- Verwijzing naar internationale normen (artikel 9).
 - De internationale normenkaders waar het Fonds zich aan committeert en waarin gedragscodes voor verantwoord ondernemen voor bedrijven en internationaal erkende normen voor due diligence worden voorgeschreven, worden in dit deel beschreven.
- Historische vergelijking (artikel 10)

2 Beschrijving van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren – artikel 6

Hieronder volgt een lijst met de verplichte en aanvullende indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren (de zogenaamde Principaal Adverse Impact indicatoren, PAI's) waar het pensioenfonds mogelijk rekening mee houdt. Voor iedere indicator wordt de gehanteerde parameters en het effect over de afgelopen periode benoemd, en wordt een toelichting gegeven van de genomen maatregelen. Onderstaande tabel bevat per indicator de volgende kolommen:

- De kolom 'Parameter' beschrijft de maatstaf die wordt gebruikt om de indicator te kwantificeren.
- In de kolommen 'Effecten 2023' en 'Effecten 2022' wordt de gemeten impact weergegeven voor de betreffende indicator in het vermelde beleggingsjaar.
- In de kolom 'Toelichting' wordt beschreven of de betreffende indicator onderdeel uitmaakt van het ESG-beleid en op welke beleggingscategorieën de indicator van toepassing is.
- In de kolom 'Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen' wordt vermeld welke maatregelen het pensioenfonds heeft genomen om de effecten van de belangrijkste ongunstige effecten te beperken.

Indicatoren voor ondernemingen waarin is belegd

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid (PAI)	Parameter	Effecten 2022	Effecten 2023	Dekking 2023 (%)	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
KLIMAAT- EN ANDERE MILIEU-INDICATOREN							
Broeikasgasemissies	1. BKG-emissies	Scope 1-BKG emissies (tCO ₂ e)	79,158.6	62,994.8	45.4%	Scope 1-BKG emissies betreffen de hoeveelheid directe BKG-emissies die ondernemingen uitstoten door de uitoefening van hun bedrijfsactiviteiten. Emissies kunnen gerapporteerd of geschat zijn. Hogere (lagere) BKG-emissies duiden op meer (minder) absolute directe (scope 1) BKG-uitstoot van de de	Pensioenfonds Cosun rapporteert jaarlijks over de emissies scope 1, 2 en 3 van de beursgenoteerde beleggingen in de beleggingsportefeuille. Zie de toelichting op de genomen maatregelen bij PAI 1: <i>Totale BKG emissies</i>.

					beleggingsportefeuille.	
					Onderdeel van het ESG-beleid.	
					Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.	
	Scope 2-BKG emissies (tCO ₂ e)	10,953.9	8,943.5	45.4%	Scope 2-BKG emissies betreffen de hoeveelheid indirecte BKG-emissies die ondernemingen uitstoten door de inkoop van energie.	Pensioenfonds Cosun rapporteert jaarlijks over de emissies scope 1, 2 en 3 van de beursgenoteerde beleggingen in de beleggingsportefeuille. Zie de toelichting op de genomen maatregelen bij PAI 1: <i>Totale BKG emissies</i> .
					Hogere (lagere) BKG-emissies duiden op meer (minder) absolute indirecte (scope 2) BKG-uitstoot van de de beleggingsportefeuille.	

				Onderdeel van het ESG-beleid.
				Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.
Scope 3-BKG emissies (tCO ₂ e)	325,936.0	306,828.5	45.4%	Scope 3-BKG emissies betreffen de hoeveelheid indirecte BKG-emissies die ondernemingen uitstoten door in de waardeketen buiten Scope 1 en Scope 2. Emissies kunnen gerapporteerd of geschat zijn. Hogere (lagere) BKG-emissies duiden op meer (minder) absolute indirecte (scope 3) BKG-uitstoot van de de beleggingsportefeuille. (Nog) geen expliciet onderdeel van het ESG-beleid.
				Pensioenfonds Cosun rapporteert jaarlijks over de emissies scope 1, 2 en 3 van de beursgenoteerde beleggingen in de beleggingsportefeuille. Zie de toelichting op de genomen maatregelen bij PAI 1: <i>Totale BKG emissies</i>.

	Totale BKG emissies (tCO ₂ e)	415,554.1	378,236.5	45.3%	Onderdeel van het ESG-beleid. Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.	ESG-integratie door een CO ₂ -reductiestrategie voor de aandelen en bedrijfsobligaties in de beleggingsportefeuille. Doelstelling is om de CO ₂ -voetafdruk (scope 1 en 2) te verkleinen in lijn met de Climate Transition Benchmark (CTB). Dat wil zeggen dat bij aanvang de gemiddelde emissies 30% lager moeten zijn dan de referentiebenchmark en de emissie vervolgens elk jaar met 7% moeten dalen. Er wordt een best-in-class beleid gevoerd in bepaalde beleggingscategorieën waaronder aandelen zodat de minst duurzame bedrijven worden uitgesloten. Het pensioenfonds gaat via de fiduciair en vermogensbeheerders in

						dialogoog met een selectie van bedrijven waarvan de reductie-doelstellingen onvoldoende zijn en moedigt deze bedrijven via de dialoog aan om hun klimaatplannen in lijn met internationale standaarden op te stellen.	
2.	Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk (tCO ₂ e per mln. EUR van belegging)	441.2	418.7	45.3%	De koolstofvoetafdruk is de hoeveelheid BKG-emissies (scope 1, 2 en 3) van de beleggingsporte-feuille uitgedrukt per EUR miljoen belegd vermogen. Deze indicator wordt verkregen door de BKG-emissies van de ondernemingen te delen door de ondernemingwaarde (uitgedrukt in Enterprise Value), en te aggregeren naar portefeuilleniveau.	Zie de toelichting op de genomen maatregelen bij PAI 1: <i>Totale BKG emissies</i>.

						Een hogere (lagere) koolstofvoetafdruk duidt op meer (minder) BKG-uitstoot per EUR miljoen belegd vermogen via de beleggingsportefeuille. Emissies kunnen gerapporteerd of geschat zijn. Onderdeel van het ESG-beleid. Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.
3.	BKG-intensiteit van ondernemingen waarin is belegd	BKG-intensiteit van ondernemingen waarin is belegd (Gewogen gemiddelde tCO ₂ e per miljoen EUR omzet	1,161.8	911.4	51.4%	De BKG-intensiteit is de hoeveelheid BKG-emissies (scope 1, 2 en 3) van de beleggingsportefeuille uitgedrukt in de omzet van de onderliggende bedrijven. Het laat de BKG-intensiteit zien van de ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Deze indicator Zie de toelichting op de genomen maatregelen bij PAI 1: <i>Totale BKG emissies.</i>

						wordt verkregen door de BKG-emissies van de ondernemingen te delen door hun omzet, en te aggregeren naar portefeuilleniveau. Een Hogere (lagere) BKG-intensiteit duidt op meer (minder) BKG-uitstoot per EUR miljoen omzet van de ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Emissies kunnen gerapporteerd of geschat zijn. Onderdeel van het ESG-beleid. Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.	
4.	Blootstelling aan ondernemingen die actief zijn in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel beleggingen in ondernemingen die actief zijn in de sector fossiele brandstoffen	7.1%	6.0%	51.7%	De indicator geeft weer in hoeverre de beleggingsportefeuille wordt blootgesteld aan bedrijven die actief zijn	Er wordt een best-in-class beleid gevoerd in bepaalde beleggingscategorieën waaronder aandelen

						in de fossiele brandstoffen sector. Fossiele brandstoffen zijn een belangrijke oorzaak van klimaatverandering. Een hoger / lager percentage geeft een hogere (lagere) blootstelling weer aan fossiele brandstoffen. Onderdeel van het ESG-beleid. Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.	zodat de minst duurzame bedrijven worden gemedend. Het pensioenfonds moedigt een selectie van bedrijven via de dialoog aan om klimaatplannen in lijn met internationale standaarden op te stellen. Daarbij wordt ook het stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen gebruikt.
5.	Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie en opwekking van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als	76.3	70.7	35.7%	De indicator geeft weer in hoeverre de beleggingsportefeuille wordt blootgesteld aan bedrijven die actief zijn in het verbruik en opwekking van niet-hernieuwbare energie. Niet-hernieuwbare energie kan bestaan uit fossiele brandstoffen,	In 2023 is niet actief gestuurd op deze indicator.

		percentage van de totale energiebronnen				die een belangrijke oorzaak zijn van klimaatverandering.	
						Een hoger / lager percentage geeft een hogere (lagere) blootstelling weer van de beleggingsportefeuille aan bedrijven die niet-hernieuwbare energie verbruiken en opwekken.	
						Geen onderdeel van het ESG-beleid.	
						Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.	
6.	Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten – NACE sectie code A (Landbouw, bosbouw en visserij)	0.7	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	De indicator geeft de energie efficiëntie weer van sectoren die een grote impact hebben op het klimaat, weergegeven in het energieverbruik (in GWh) per miljoen EUR aan inkomtsne van	In 2023 is niet actief gestuurd op deze indicator. Er wordt een best-in-class beleid gevoerd in bepaalde beleggingscatego-rieën voor aandelen zodat de minst duurzame

	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten – NACE sectie code B (Winning van delfstoffen)	1.9	1.6	43.2%	ondernemingen waarin is belegd.	bedrijven worden uitgesloten.
	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten – NACE sectie code C (Industrie)	1.0	0.6	43.2%	hebben op het klimaat en relatief veel energie verbruiken.	Onderdeel van het ESG-beleid.
	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten – NACE sectie code D (Productie en distributie van	8.1	6.6	43.2%		Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.

elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht)			
Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten – NACE sectie code E (Distributie van water; afval en afval- waterbeheer en sanering)	2.8	3.3	43.2%
Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten – NACE sectie code F (Bouwnijverheid)	0.1	0.2	43.2%
Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten –	0.4	0.2	43.2%

		NACE sectie code G (Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen)					
		Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten – NACE sectie code H (Vervoer en opslag)	0.7	0.6	43.2%		
		Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten – NACE sectie code L (Exploitatie van en handel in onroerend goed)	0.8	0.5	43.2%		
Biodiversiteit	7. Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	Aandeel beleggingen in ondernemingen met vestigingen/activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige	0.1%	0.1%	51.7%	De indicator geeft de blootstelling van de beleggingsporte-feuille weer aan bedrijven die vestigingen/activiteiten	In 2023 is niet actief gestuurd op deze indicator. Wel ziet het pensioenfonds dat

		gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben				hebben met een negatieve impact op de nabije biodiversiteits-gevoelige gebieden. Een hogere (lagere) waarde duidt op een grotere / kleinere negatieve impact op de biodiversiteit door ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Geen onderdeel van het ESG-beleid.	biodiversiteit een steeds belangrijker onderwerp wordt, ook in de beleggingsportefeuille. In de toekomst kan het pensioenfonds kiezen een biodiversiteitsbeleid te formuleren. Hiervoor is nader onderzoek nodig.
Water	8. Emissies in water	Door de ondernemingen waarin is belegd veroorzaakte emissies in water (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	31.0	6.2	0.4%	De indicator geeft de blootstelling van de beleggingsportefeuille weer aan bedrijven met veroorzaakte wateremissies. Een hogere (lagere) waarde duidt op een grotere / kleinere negatieve impact op de leefomgeving via wateruitstoot door	In 2023 is niet actief gestuurd op deze indicator.

						ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Geen onderdeel van het ESG-beleid.	
Afval	9. Aandeel gevaarlijk afval en radioactief afval	Door de ondernemingen waarin is belegd, geproduceerd gevaarlijk afval en radioactief afval (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	4.1	0.9	13.7%	De indicator geeft de blootstelling van de beleggingsportefeuille weer aan bedrijven die betrokken zijn bij de productie van gevaarlijk afval en radioactief afval. Een hogere (lagere) waarde duidt op een grotere / kleinere negatieve impact op de leefomgeving via de productie van gevaarlijk afval en radioactief afval door ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Geen onderdeel van het ESG-beleid.	In 2023 is niet actief gestuurd op deze indicator.

**INDICATOREN VOOR SOCIALE THEMA'S EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN, EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN, EN BESTRIJDING VAN CORRUPTIE EN
OMKOPING**

Sociale thema's en arbeidsomstandigheden	10. Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	0.2%	0.3%	51.7%	Deze indicator geeft weer of ondernemingen in de beleggingsportefeuille betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen. Zoals betrokkenheid bij het schenden van mensenrechten of arbeidsrechten. Een hogere (lagere) waarde duidt op een grotere / kleinere negatieve impact op de sociale omgeving door schendingen van de richtsnoeren door ondernemingen in de beleggingsportefeuille.	Screening op VN Global Compact en OESO-richtsnoeren, en uitsluiting van bedrijven die deze richtsnoeren schenden. Daarnaast gaat het pensioenfonds via de (fiduciair) vermogensbeheerder in dialoog met een selectie van bedrijven die internationale normen schenden of dreigen te schenden als gevolg van bijvoorbeeld een sterke verslechtering.

						Onderdeel van het ESG-beleid.	
						Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.	
						Voor niet-beursgenoteerde beleggingen vindt de beoordeling van goed bestuur plaats in de managerselectie en reguliere monitoring.	
	11. Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen of zonder regelingen voor de afhandeling van klachten waarmee schendingen van die VN-beginselen of OESO-richtsnoeren	22.8%	28.4%	51.7%	De indicator geeft weer dat bedrijven in de beleggingsportefeuille vatbaarder kunnen zijn voor van het schenden van de VN Global Compact beginselen en OESO-richtsnoeren doordat zij hier geen beleid hebben om erop te monitoren.	Het pensioenfonds sluit bedrijven uit die VN Global Compact en OESO-richtsnoeren schenden. Daarom is het belangrijk dat goede processen binnen het bedrijf bestaan om aan deze richtsnoeren te voldoen.
						Een hogere (lagere) waarde duidt op een hogere (lagere) blootstelling aan negatieve impact op de	

		kunnen worden aangepakt				sociale omgeving door het ontbreken van monitoring van de schendingen van de richtsnoeren door ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Onderdeel van het ESG-beleid. Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.	
12.	Niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen	Gemiddelde niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd	15.3	18.0	11.7%	Deze indicator is een duiding voor de mogelijke ongelijkheid in beloning tussen mannen en vrouwen in ondernemingen van de beleggingsportefeuille. Een hogere (lagere) waarde duidt op een grotere / kleinere negatieve impact op de sociale omgeving door de ongelijkheid van de beloning tussen	In 2023 is niet actief gestuurd op deze indicator.

						mannen en vrouwen door ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Geen onderdeel van het ESG-beleid.	
13.	Genderdiversiteit raad van bestuur	Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als percentage van alle leden in de raad van bestuur	31.7	33.1	51.5%	De indicator geeft de (gender)diversiteit van de bestuursraden weer in ondernemingen van de beleggingsportefeuille. Een hogere (lagere) waarde duidt op een potentiële grotere / kleinere negatieve impact op de sociale omgeving door de relatief lage / hoge (gender)diversiteit in de bestuursraden van de ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Geen onderdeel van het ESG-beleid.	In 2023 is niet actief gestuurd op deze indicator.

	14. Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens	0.0%	0.0%	51.8%	De indicator geeft de blootstelling aan controversiële wapens weer door bedrijven die betrokken zijn bij de productie of verkoop van controversiële wapens in de beleggingsportefeuille. Controversiële wapens worden gezien als schadelijk voor de sociale omgeving door het gebruik ervan. Een hogere (lagere) waarde van de indicator duidt op een hogere (lagere) blootstelling van de negatieve impact op de sociale omgeving door het gebruik van de wapens. Onderdeel van het ESG-beleid. Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.	Het pensioenfonds sluit bedrijven met betrokkenheid bij controversiële wapens uit.

Voor niet-beursgenoteerde beleggingen vindt de beoordeling van goed bestuur plaats in de managerselectie en reguliere monitoring.

Indicatoren voor beleggingen in overheden en supranationale instellingen

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2022	Effecten 2023	Dekking 2023 (%)	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
Ecologisch	15. BKG-intensiteit	BKG-intensiteit landen waarin is belegd	1,257.6	891.6	10.4%	De BKG-intensiteit is de hoeveelheid de BKG-emissies van de beleggingsportefeuille uitgedrukt in het BBP van de landen. Het laat de BKG-intensiteit zien van de landen in de beleggingsportefeuille. Deze indicator wordt verkregen door de BKG-	In 2023 is niet actief gestuurd op deze indicator.

						emissies van de landen te delen door hun BBP, en te aggregeren naar portefeuilleniveau. Een hogere (lagere) BKG-intensiteit duidt op meer (minder) BKG-uitstoot per EUR miljoen BBP van de landen in de beleggingsportefeuille. Emissies kunnen gerapporteerd of geschat zijn. Geen onderdeel van het ESG-beleid.	
Sociaal	16. Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal en relatief aantal gedeeld door alle landen waarin is belegd), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in	3.0 Absoluut	6.5 Absoluut	10.4%	Deze indicator geeft de blootstelling van de beleggingsportefeuille aan landen weer die sociale rechten schenden (zoals bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht).	Het pensioenfonds hanteert een landenbeleid waarbij beleggingen in staatsobligaties van landen worden uitgesloten in geval van ernstige schendingen op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en
			0.3 Relatief	0.1 Relatief			

	voorkomend geval, nationaal recht	Een hogere (lagere) waarde duidt op een grotere / kleinere negatieve impact op de sociale omgeving door schendingen van landen van sociale rechten.	corruptie, of als landen onderhevig zijn aan sancties van de VN Veiligheidsraad of de Europese Unie.
		Onderdeel van het ESG-beleid.	Het landenbeleid sluit landen uit in de laagste 10% van de Solability Resource Intensity Ranking (E), de top 10 slechts presenterende landen met een score van 5 en 5+ op de ITUC Global Rights Index (S), en "autoritaire" landen volgens de Economist Intelligence Unit (EIU) Democracy Index (G).
		Toegepast op staatsobligaties	

Indicatoren voor beleggingen in vastgoedactiva						
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten	Effecten	Dekking	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en
		2022	2023	2023 (%)		

							vastgestelde streefdoelen
Fossiele brandstoffen	17. Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren, of produceren van fossiele brandstoffen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	0.0%	De indicator geeft weer in hoeverre de beleggingsportefeuille wordt blootgesteld aan vastgoedbedrijven die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen. Een hogere (lagere) waarde geeft een hogere (lagere) blootstelling weer aan fossiele brandstoffen. Geen onderdeel van het ESG-beleid.	In 2023 is niet actief gestuurd op deze indicator. Over het jaar 2022 is nog geen data beschikbaar voor de indicatoren voor de vastgoedactiva. Het pensioenfonds is via de fiduciair vermogensbeheerder in dialoog met de vastgoedbeheerders en dataprovider in deze sector om de datavoorziening in orde te brengen. Pensioenfonds Cosun streeft ernaar deze informatie bij de volgende rapportage (over 2023) beschikbaar te hebben.
Energie-efficiëntie	18. Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	0.0%	De indicator geeft weer in hoeverre de beleggingsportefeuille	Zie de toelichting op de genomen maatregelen bij PAI

						wordt blootgesteld aan vastgoedbedrijven met energie-efficiënte vastgoedactiva. Een hogere (lagere) waarde geeft een hogere (lagere) blootstelling weer aan vastgoedbedrijven met energie-efficiënte vastgoedactiva. Geen onderdeel van het ESG-beleid.	17: <i>Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva.</i>
Aanvullende indicatoren voor de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren							
Klimaat- en andere milieu-indicatoren: Emissies	4. Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie die aansluiten bij de Overeenkomst van Parijs beogen	19.5%	16.4%	51.0%	De indicator geeft weer in hoeverre de beleggingsportefeuille wordt blootgesteld aan ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie die aansluiten bij de doelen van het Klimaatakkoord.	Het pensioenfonds screent of de reductiedoelstellingen van de bedrijven in de beleggingsportefeuille in lijn zijn met het klimaatakkoord van Parijs. Het pensioenfonds gaat in dialoog met een selectie van bedrijven waarvan de reductie-

						Een hogere (lagere) waarde duidt op een hogere (lagere) blootstelling aan bedrijven die geen doelstellingen hebben die in lijn met de doelen van het Klimaatakkoord zijn. Onderdeel van het ESG-beleid. Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.	doelstellingen onvoldoende zijn en moedigt deze bedrijven via de dialoog aan om hun klimaatplannen in lijn met internationale standaarden op te stellen.
Sociale thema's en Arbeidsomstandigheden: Mensenrechten	14. Aantal geconstateerde gevallen van ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen	Aantal ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen die verband houden met de ondernemingen waarin is belegd, op basis van een gewogen gemiddelde	0.0	0.0	51.7%	Deze indicator geeft weer of ondernemingen in de beleggingsportefeuille betrokken zijn bij ernstige mensenrechten schendingen. Een hogere (lagere) waarde duidt op een grotere / kleinere negatieve impact op de sociale omgeving door betrokkenheid bij schendingen van	Screening op VN Global Compact en OESO-richtsnoeren Screening en uitsluiting van bedrijven die deze richtsnoeren schenden. Zie ook de toelichting op de genomen maatregelen bij PAI 16: <i>Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten.</i>

						mensenrechten door ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Onderdeel van het ESG-beleid. Toegepast op aandelen en bedrijfsobligaties.	
Voor beleggingen in overheden en supranationale instellingen: Groene effecten	17. Aandeel obligaties die niet zijn uitgegeven op grond van Uniewetgeving inzake ecologisch duurzame obligaties	Aandeel obligaties die niet zijn uitgegeven op grond van Uniewetgeving inzake ecologisch duurzame obligaties	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	0.0%	Deze indicator geeft weer welk deel van de obligaties in de beleggingsportefeuille niet zijn uitgegeven als ecologisch duurzame obligaties. Onderdeel van het ESG-beleid. Toegepast op (bedrijfs)obligaties.	Het pensioenfonds belegt een deel van de vastrentende waarden in groene obligaties.
Voor beleggingen in vastgoedactiva: Broeikasgasemissies	18. BKG-emissies	Door vastgoedactiva veroorzaakte BKG-emissies scope 1, 2, 3 en totaal	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	0.0%	Vastgoedactiva veroorzaakte BKG emissies betreffen de hoeveelheid directe en indirect BKG-emissies (scope 1, 2 en 3) die vastgoed ondernemingen	Pensioenfonds Cosun rapporteert jaarlijks over de emissies scope 1 en 2 (gecombineerd) van de vastgoedactiva. Dit is niet het geval voor scope 3.

		uitstoten door de uitoefening van hun bedrijfsactiviteiten. Emissies kunnen gerapporteerd of geschat zijn. hogere (lagere) BKG-emissies duiden op meer (minder) absolute BKG-uitstoot door vastgoedondernemingen van de de beleggingsportefeuille. Geen onderdeel van het ESG-beleid.	Zie ook de toelichting op de genomen maatregelen bij PAI 17: <i>Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva.</i>

3 Beschrijving van het beleid voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren – artikel 7

Doelstelling van het beleggingsbeleid van het Fonds is het behalen van een lange termijn beleggingsrendement dat voldoende is voor het realiseren van de nominale pensioentoezegging en de gestelde indexatie ambitie tegen een acceptabel risico. Tevens dienen de tussentijdse negatieve effecten van een dalende rente zoveel mogelijk te worden opgevangen. Het bestuur bepaalt welke risico's het Fonds bereid is te nemen, met inachtneming van de opbouw van het deelnemersbestand, de vereiste solvabiliteit en het niveau van de pensioenpremie. Het bestuur houdt bij het beleggingsbeleid rekening met evenwichtige belangenbehartiging tussen de verschillende belanghebbenden van het Fonds.

Op basis van de visie en de investment beliefs heeft het Fonds de volgende uitgangspunten voor ESG beleggen gedefinieerd:

- Bij beleggingsbeleid-beslissingen is de ESG-impact onderdeel van de besluitvorming;
- Het fonds voert een ESG-beleid waarover verantwoording wordt afgelegd;
- Het fonds heeft ook aandacht voor de mogelijke negatieve consequenties die een (te) strikt ESG beleid kan hebben op de omvang van het belegbaar universum en het kostenniveau.
- Het fonds gaat bij het vormgeven en implementeren haar ESG beleid uit van de eigen intrinsieke motivatie en streeft niet naar een bepaalde positie in ranglijstjes ten opzichte van andere pensioenfondsen.
- Het beleid sluit waar mogelijk aan bij het beleid op maatschappelijk verantwoord ondernemen van Cosun.
- Het Fonds gelooft in een relatief aantrekkelijk risico-rendementsprofiel op de lange termijn voor bedrijven die goed presteren op criteria voor ESG (Environment, Social, Governance).
- Het ESG beleid mag niet leiden tot een naar verwachting lager rendement op lange termijn.
- Het bestuur besteedt aandacht aan de kosten van implementatie van het ESG beleid.
- Het Fonds richt zich primair op ESG prestaties in het algemeen en heeft een klimaatambitie in het bijzonder.
- Het Fonds zoekt naar alternatieven die aansluiten bij de door de deelnemers als belangrijk aangemerkte Sustainable Development Goals (SDG's), welke eveneens passen bij de duurzaamheidsthema's vanuit de Cosun organisatie.
- ESG factoren, ESG-risico's en de benoemde focus SDG's worden meegenomen in de bestuurlijke besluitvorming omtrent beleggingen, kwantitatief danwel kwalitatief. Het Fonds hecht er belang aan daar waar mogelijk te meten wat de impact is van het ESG beleid op de fondsresultaten.
- Het Fonds geeft er de voorkeur aan dat de beheerders van de fondsen waarin het belegt UNPRI hebben ondertekend.
- Het Fonds legt over zijn ESG-beleggingsbeleid verantwoording af aan zijn stakeholders.
- Het Fonds is van mening dat ESG beleggen een leerproces is dat nog niet volgroeid is, noch bij het eigen fonds noch in de markt van productaanbieders

3.1 Beleggingsstrategie

Wij voeren een ESG-beleid (ESG: Environmental, Social & Governance), op basis waarvan ongunstige effecten geïdentificeerd, geprioriteerd en beheerst dan wel gemitigeerd kunnen worden. Hierbij zetten wij meerdere ESG-beleidsinstrumenten in zoals “ESG-integratie”, “uitsluiting”, “uitoefenen stemrecht”, “engagement” en “positieve impact”:

- ESG-integratie: bij de keuze van benchmarks en fondsbeheerders (in het selectieproces) wordt door het Fonds beoordeeld op welke wijze ESG geïntegreerd is in het beleggingsproces. Binnen passief beheer is de keuze voor de benchmark veelal leidend, terwijl bij actieve beheerders (waaronder illiquide categorieën) ESG onderdeel is van het proces om instrumenten te selecteren.
- Uitsluiting: het Fonds sluit bedrijven en landen uit die betrokken zijn bij activiteiten die op grond van het internationaal recht verboden zijn. Daarnaast sluit het Fonds bedrijven uit die controversiële wapens maken, onderhouden of verhandelen, alsmede bedrijven die het grootste gedeelte van hun omzet halen uit productie, toelevering, distributie en/of verkoop van tabak en tabak gerelateerde producten. Ook sluit het Fonds financiële instrumenten (staatsobligaties, staatsgegarandeerde leningen en beleggingen in staatsbedrijven) uit die worden uitgegeven door landen die zeer laag scoren op mensenrechten, democratie en/of milieubeleid.
- Uitoefenen van stemrecht: het Fonds oefent via de fondsbeheerders op basis van hun stembeleid stemrecht uit om aan te geven dat belang wordt gehecht aan hoe ondernemingen in de portefeuille met arbeids- en mensenrechten en ESG-kwesties omgaan.
- Engagement: het Fonds voert via de fondsbeheerders op basis van hun engagementbeleid de dialoog met ondernemingen in de portefeuille met als doel om de algemene standaarden binnen een bedrijfstak of keten te verbeteren.
- Positieve impact: het Fonds wil niet alleen schade vermijden ('do-no-harm'), maar wil ook waar mogelijk beleggen in positieve oplossingen. Het Fonds wenst dit te uiten door te beleggen in instrumenten die een positieve bijdrage bieden aan duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) gerelateerd aan klimaat en goede gezondheid en welzijn.

Bij onze (potentiële) beleggingen wordt onderzoek gedaan, zodat wij eventuele negatieve effecten van een belegging op de duurzaamheid kunnen identificeren en prioriteren. Dit proces wordt het ESG due diligence genoemd. Voor de beheersing van risico's, waaronder duurzaamheidsrisico's, hanteert het Fonds een integraal risicomanagement raamwerk (het IRM-beleid). Financiële en niet-financiële duurzaamheidsrisico's maken onderdeel uit van dit raamwerk. Het risicomanagementproces bestaat uit de volgende cyclus: (1) doelstellingen en risicohouding, (2) inschatting kans en impact, (3) beheersmaatregelen, (4) monitoren, (5) rapporteren en (6) opvolging en bewaking.

3.2 Data, de informatie die wij gebruiken

Het Fonds maakt gebruik van veel ESG-data waar meerdere methodologieën aan ten grondslag liggen. De belangrijkste methodologieën hebben betrekking op de het meten van

duurzaamheidsfactoren en het duurzaamheidsprofiel van landen en bedrijven. Het duurzaamheidsprofiel van bedrijven en landen brengt het Fonds in kaart met ESG-ratings en indicatoren die inzicht geven in de duurzaamheidsprestaties (bijv. de CO₂ uitstoot).

Voor de beoordeling van de duurzaamheidsaspecten gebruikt het Fonds data van externe dataleveranciers. De data wordt door de fiduciair manager verzameld in meerdere systemen. Extern aangeleverde ESG-data zijn voortdurend in ontwikkeling en in zekere mate subjectief. Het Fonds is zich hiervan bewust en hanteert mede om deze reden meerdere databronnen en -leveranciers. Om de gegevenskwaliteit te waarborgen, heeft de fiduciair manager van het Fonds regelmatig contact met de externe leveranciers en vindt periodiek een evaluatie plaats. In dit traject heeft datakwaliteit een belangrijke plek.

3.3 Governance, verantwoordelijkheden voor uitvoering

Het bestuur heeft de verantwoordelijkheid voor het vaststellen van het ESG-beleid en de uitvoering hiervan. Het bestuur zal de implementatie van het beleid monitoren en bijsturen indien gewenst. De beleggingsadviescommissie ondersteunt het bestuur in de uitvoering. De beleggingsadviescommissie adviseert het bestuur over het ESG-beleid en controleert of het ESG-beleid aansluit bij de ESG-ambitie en de doelstelling van het Fonds. De vermogensbeheerders voeren het ESG-beleid uit. De beleggingsadviescommissie monitort de resultaten. Hiervoor is een aantal key performance indicatoren (KPI's) benoemd die op periodiek worden geëvalueerd.

Het Fonds ziet in de kwartaalrapportage van de fiduciair manager en het Jaarrapport MVB toe op de vooruitgang en realisatie van de ESG-doelstellingen waaronder de ecologische en sociale kenmerken die het Fonds promoot.

4 Engagementbeleid – artikel 8

Het Fonds belegt niet zelf direct in aandelen, maar doet dit enkel via minderheidsbelangen in beleggingsfondsen die worden beheerd door gespecialiseerde fondsbeheerders. Het Fonds kiest wel zelf (de beleggingsfondsen van) de fondsbeheerders. Omdat het Fonds participant is in het beleggingsfonds en niet de juridisch eigenaar van de aandelen die het beleggingsfonds aanhoudt, kan het Fonds geen volledig eigen stem- en dialoogbeleid toepassen. Het beleid van de fondsbeheerder is impliciet ook van toepassing op onze aandelenbeleggingen.

Bij de selectie van (nieuwe) vermogensbeheerders weegt het Fonds het engagement- en stembeleid van de betreffende fondsbeheerder mee. De door het Fonds aangestelde fondsbeheerders worden jaarlijks geëvalueerd. Hierin wordt ook een ESG-component meegenomen. Daarnaast monitort onze fiduciair manager de fondsbeheerders voortdurend. Periodiek worden in de reguliere vergadering van de beleggingsadviescommissie de prestaties van de fondsbeheerders besproken (ook met betrekking tot ESG aspecten).

Het Fonds publiceert jaarlijks een overzicht het engagementbeleid van de aangestelde fondsbeheerders en de evaluatie van de uitvoering van het stembeleid van de fondsbeheerders op de website. In het Jaarrapport MVB wordt eveneens jaarlijks verantwoording afgelegd over engagement- en stemactiviteiten. Het Fonds streeft ernaar om de rapportage over engagement en stemmingen de komende jaren te verbeteren.

5 Verwijzingen naar internationale normen – artikel 9

In de manier waarop Het Fonds omgaat met de beleggingen laten wij ons leiden door internationale breed geaccepteerde normenkaders. Ons ESG-beleid is hierop afgestemd. Wij verbinden ons aan de volgende codes, principes en standaarden voor verantwoord beleggen:

- De OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en principes van UN Global Compact maken onderdeel uit van het ESG-beleid;
- Wij ondersteunen de Principles for Responsible Investment (PRI) en verwachten dat onze vermogensbeheerders deze hebben ondertekend en zich hieraan houden;
- Wij ondersteunen de UN Sustainable Development Goals en hebben thema's uitkozen binnen ons ESG- beleid die hieraan bijdragen;
- Wij ondersteunen het klimaatakkoord van Parijs. Daarom willen wij onze beleggingsportefeuille zo veel als mogelijk in lijn brengen met de afspraken die hierin zijn gemaakt.

6 Historische vergelijking – artikel 10

Het huidige rapport over 2023 maakt het mogelijk om een vergelijking te maken met het eerste jaar (2022) waarover is gerapporteerd. In deze paragraaf wordt voor de PAI's waar voor beide jaren data beschikbaar is een historische toelichting gegeven. Omdat enkele PAI's met elkaar samenhangen worden de PAI's per duurzaamheidsonderdeel samengebracht: klimaat, milieu en sociale thema's. Daarnaast laten we de categorie overheden en supranationale instellingen apart zien. Een historische vergelijking is voor de categorie vastgoed niet mogelijk door het gebrek aan databeschikbaarheid.

6.1 Klimaat

- **PAI's 1-3 - Broeikasgassen:** de broeikasgassen (BKG) van de beleggingsportefeuille zijn gedaald in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) een duurzamere managerinvulling in beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de broeikasgassen te reduceren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.
- **PAI 4 - Blootstelling aan ondernemingen die actief zijn in de sector fossiele brandstoffen:** de indicator is gedaald in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) een duurzamere managerinvulling in beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.
- **PAI 5 - Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie:** de indicator is gedaald in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) een duurzamere

managerinvulling in beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.

- **PAI 6** - *Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten*: de indicator is gedaald in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) een duurzamere managerinvulling. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.
- **Tabel 2 / PAI 4** - *Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie*: de indicator is verbeterd in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) een duurzamere managerinvulling. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.

6.2 Milieu (biodiversiteit, water, afval)

- **PAI 7** - *Biodiversiteit - Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden*: de indicator is gelijk gebleven in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) dat hier geen actieve sturing op heeft plaatsgevonden in 2022. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.
- **PAI 8** - *Water - Emissies in water*: de indicator is gedaald in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) verduurzaming van de manager invulling in de beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.
- **PAI 9** - *Afval - Aandeel gevaarlijk afval en radioactief afval*: de indicator is gedaald in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) een duurzamere managerinvulling in beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.

6.3 Sociale thema's en arbeidsomstandigheden

- **PAI 10** - *Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)*: de indicator is verminderd in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) marktontwikkelingen binnen de beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.
- **PAI 11** - *Ontbreken van procedures en compliancemechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen*: de indicator is verminderd in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) verbetering van onderliggende datadekking. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.
- **PAI 12** - *Niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen*: de indicator is verminderd in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) verbetering van

onderliggende datadekking. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.

- **PAI 13** - *Genderdiversiteit raad van bestuur*: de indicator is verbeterd in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) < verbetering van onderliggende datadekking. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.
- **PAI 14** - *Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)*: de indicator is gelijk gebleven in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) uitsluitingsbeleid van het pensioefonds en passende portefeuille implementatie. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.
- **Tabel 3 / PAI 14** - *Aantal geconstateerde gevallen van ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen*: de indicator is gelijk gebleven in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) uitsluitingsbeleid van het pensioefonds en passende portefeuille implementatie. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.

6.4 Overheden en supranationale instellingen

- **PAI 15** - *Broeikasgassen-intensiteit*: de indicator is gedaald in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) verduurzaming van de managerinvulling in de beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven.
- **PAI 16** - *Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten*: de indicator is gelijk gebleven in 2023 ten opzichte van 2022. De voornaamste reden(en) hiervoor is (zijn) duurzame portefeuille invulling en landenbeleid. Het pensioenfonds neemt maatregelen om de indicator te verbeteren. Zie hiervoor de toelichting op de PAI's hierboven